

ko so si skrbno ogledovali vrata in ključavnice. Ko so torej izginile kokoši, je seveda prvi sum padel na Arnuše, in tudi po vsej pravici. Ko je namreč orožnik stopil v njihovo hišo, se je ravno lepa kokoš prazila v ponvi, dve drugi pa so se le skubili. Dokaz je bil tukaj, tajni niso mogli; zato so se vsi Arnuši spustili v beg, najbolj oče, znan star grešnik. Orožnik je streljal za njimi, na 500 korakov je zadel enega sina, da je padel. Zdaj so se ustavili tudi drugi in roka pravice jim je priskrbela drug bolj varen dom. Skoda samo, da je glavar vseh tukajšnjih tatov še prosi! Toda mi fantje smo se zakleli, da ne mirujemo prej, kakor, da zasačimo še tega hudobca. Skođe nam je napravil že dovolj; pa pride še ura, ko bo tudi njemu odklenkalo, in ta ura menda ni več daleč. Zadehi Arnuš je med tem umrl v ptajski bolnišnici. Mogoče, da bo njegova smrt drugim številnim tatovom v svarilo.

Novice od Sv. Jerneja pri Ločah. Pred kratkim je zjutraj ob 4. uri udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Simona Korošec, po domače Bezgeta na Ličnici. Zgorelo je veliko sena, ravno omlatni ječmen in stroji. Živino so dobri sosedi rešili. — Pri kopanju se je v Posekovem ribniku utopil 23 let stari posestniški sin Jernej Zlambergar. — Ni še dolgo tega sta nas obiskali dve lepi storklji in mislili na Rubinovi hruški prenočiti. Toda eno je zvečer v mraku doletela smrt iz puške. — Da bi se izognili porotni obravnavi in „pošteno“ zasluženi kazni za svoje tatvine, so Ciril Pirš in dva njegovih prijateljev pobegnili v Nemško Avstrijo. Z njimi je izgubila tukajšnja „Samostojna“ tri goreče apostole, ki jih ne bo mogla nadomestiti z enakimi.

Važno za vojsake. Opozorjamo vnovič vse, ki prejmejo pozivnico, da se naj javijo polkovni okrožni komandi radi aktivne vojaške službe, da si naj pri- skrbijo prej še potrdilo, da so res že služili aktivno ali v avstroogrski ali v jugoslovanski vojski. To potrdilo izstavi pristojni občinski urad; potrdilo mora biti opremljeno z občinskim pečatom in podpisom od župana in od treh odbornikov, vsebovati mora ime vo- jaka, rojstno leto, pristojno občino, polk ali zavod, pri katerem je služil, in čas službe (od dne do dne). Potrdilo mora biti pisano na pol polje papirja s črnilom. Družinski list pa dobi vsak vpoklicani pri žup- nijskem uradu.

V kn. šk. dijaško semenišče so sprejeti: Janez Preskar iz Pišec, Anton Tolaš iz Dobove, Janez Rojč od Sv. Lovrenca v Slov. gor., Franc Bohaneč od Sv. Križa pri Ljutomeru, Jožef Zelnir iz Makol, Franc Klasič in Stefan Horvat iz Cirkove. — Op. V zaukazniku lav. Skofije št. 6 je take opomba: Ker je še zmeraj velika draginja in ker kn. škol. di- j. semenišče ne more izhajati s svojimi dohodki, se opo- zori starš, da bodo morali plačevati za vsakega go- jenca mesečno 200 K naprej ali v denarju, ali pa če je le količnik mogoče v živilih vsaj polovico. Če pa bi padle cene živilom, se bodo prispevki znižali že med letom.

Ples ni brez truda in telesnega napora. Prav potijo se marsikateri plesavci, v znoju se kar kopa- jo. Ko je videl v dravski dolini moder mož, kako se v krmi potijo plesavci in plesalke, je zamrmral pri svoji četrtinki: „Kaj bi le vsi ti rekli, ko bi jih na- njivi ali na škodnju tako k delu priganjal? Prav je pogoditi. Tam, kjer bi si sebi, družbi in državi z de- lom opomogli, tam ne bi ubogali tako vstrajno, kakor zapeljivega škripača s harmoniko. — Pametni krč- marji malo cenijo ples. Plesavci manj pijejo in če pi- jejo na vroče, si škodujejo svojemu zdravju. Dobro, pristno kapljico stočije gostilne že tudi brez harmo- nike. Ples hasne le čevljarju in dela veselje — pe- kla.“

Gospodarstvo.

Anton Pevc.

K živinorejski enketi.

BL

Licencovanje bikov je stara in v bivši Avstriji je bila edina ali vsaj najvažnejša praktična ustanova za pospeševanje živinoreje. Slonelo je do sedaj na glupem nemškem formalizmu in plemenska vrednost bika se je istovetila z njegovo zunanjo lepoto in pra- vilnostjo barvnih lis ali nians (sprememb), ter spo- polnjevala morebitni živahnosti in plodovitosti pri skakanju. Za bodočnost je potreben temeljit preobrat v naziranje, kako naj bo omogočeno licencovalni ko- misiji res prav in čim najbolj zanesljivo presoditi res- nično gospodarsko lepoto in pravo plemensko vred- nost predstavljenega plemenjaka. Če sprejmeš človeka v službo in ga hočeš postaviti na posebno odgo- vorno mesto, se ne zadovoljiš le z utisom, ki ga nate napravi, marveč zahtevaš spričevala o solanju, po- pis dotedanjega življenja ter mnenja njegovih dote- danjih gospodarjev. Vse to mora zahtevati v drugi licencovalna komisija tudi pri bikih in drugih ple- menskih samcih, kajti le-ti zavzemajo najbolj odgo- vorna mesta v živinorejskem napredku in od njih za- visi v največji meri hitrost dela ter zanesljivost uspe- ha.

Licencovanje bikov in plemenskih samcev sploh, premovanje živine in takozvane sejme za plemensko živino bi bilo prirojni istočasno, oziroma spojiti vkup. Licencovalna komisija mora spoznati bikovo mater in morebiti tudi njegovo babico in očeta, ter imeti priliko presoditi bikove potomce osobito dotlej, dokler ni upati na redno vodstvo in zanesljivost rodovnikov ali drugih zapiskov, iz katerih bi bilo posneti bikovo ple- mensko vrednost z oziroma na pododovanje koristnih lastnosti. Vrednost plemenskega bika zavisi od del

gosti in čistosti njegove krvne črte ali po domače re- čeno od starosti rodovine, seveda s predpogojem, da se slednja v danih krajevnih razmerah odlikuje po svojih koristnih lastnostih. Čim starša in po krvi ze- načenejša je rodovina, tem zanesljivejša in v tem ve- čji meri bo bik prenašal vse koristne lastnosti svoje rodovine na potomce — odtod izvira manjša križanja domače živine s tujimi pasmami, čim se je prezrlo v- pliv krajevnih razmer kot najodločilnejšega činitelja na vse pojave življenja. Mi nimamo starih, po krvi zenačenih in po posebnih koristnih lastnostih se od- likujočih rodovin med našo živino, zato moramo raču- nati s takozvano „individualno potenco“ (njemu last- na moč) pri plemenskih živalih, kot činiteljem, ki je do gotove meje silnejši od krajevnih razmer in s ka- terim so delali vsi oni, ki so ustvarjali nove ali iz- boljševali stare pasme. Če more licencovalna ali pre- movalna komisija spoznati individualno potenco (nje- mu lastno moč) bikove matere glede koristnih last- nosti in presoditi, je-li predstavljeni bik podedoval po materi vse one zunanje znake, ki se več ali manj s temi lastnostmi spajajo — kar je posebno važno pri prvokratnem licencovanju in premovanju mladih bik- ovc — ter končno se prepričati, je-li bik te znake prenesel tudi na svoje potomce, tedaj še le si more napraviti pravo sliko o bikovi plemenski vrednosti, oziroma njegovi individualni (njemu lastni) moči gle- de prenašanja koristnih lastnosti.

Spojitev licencovanja, premovanja in plemens- kega sejma je neobhodno potrebna osobito v primeru, če se bodo delile ob priliki licencovanja posebne „vzdrževalne nagrade“ starejšim bikom, ki odprav- ljajo svoje delo že nad navadno predpisano dveletno dobo. Nagrade vreden je le bik, ki se odlikuje po sil- ni individualni potenci (njemu lastni moči) v prena- šanju koristnih lastnosti na potomce, ne pa bik, ki opravlja le delo navadnega, čeprav prav plodovitega skakača in ki zato živinorejskemu napredku sam za- se prav nič ne koristi. Da more komisija to preso- diti, ji mora biti predstavljeno primerno število nje- govih moških in ženskih potomcev, ter vsaj njegova mati, ako se je komisija ne spominja povsem dobro že iz prejšnjih let. Kratko povedano: ob priliki li- cencovanja se mora vršiti krajevna živinska razsta- va in se zato lahko ob tej priliki razdelijo razpolo- žljive nagrade tudi kravam in teletom, merjascem in svinjam, ovnom in ovcam, zrebcom in kobilam in vse- mu drugemu drobižu, ki prihaja pri kmetijskem na- predku in premovanju v poštev.

V bodočnosti prirejamo torej redno krajevne, okrožne, deželne in državne kmetijske razstave, in premujemo in licencujemo ob takih prilikah vse, kar je premovanja ali licencovanja vredno. Razstava naj bo vezana na določen okoliš, kraj pa se naj vsako leto menjava. Ločeno delo različnih komisij znamenja tra- tenje denarja, ker vsaka komisija nekaj stane, naj že potuje na račun države ali dežele ali okraja ali občine. Ni prav nobenega povišja, da bi se morale kobile premovati le na konjskih razstavah, ali da bi se morali biki licencovati le spomladi in druga živi- na premovati le v jeseni — čim imamo pred očmi le cilj, ki ga zasleduje ves kmetijski in živinorejski na- predek, namreč zvišati neposredni užitek in z njim kmetško blagostanje: zunanji blesk najbisi pri ljudeh ali pa pri živini, omamlja liki sreča sicer oči nav- nežev in prislepri kedaj temu ali onemu tudi neko- liko pravega užitka, vendar je v splošnosti zavreči, ker nima trajnosti in zida na omejenost ali neumnost gotovega števila sobratov.

Kupec plemenske živine si na razstavah ogle- da razne premovane (licencovane) živali, jih primer- ja med seboj in kupi najboljšo — če so naprodaj. Ži- vinorejec, ki je dobil nagrado ali vsaj „pohvalno pri- znanje“, ima upanje, da bo žival na razstavi, zdru- ženi s plemenskim sejmom, dražje prodal, kakor pa doma iz hleva. Zato je dan ali dneve razstave in li- cenciranja objaviti pravočasno v vseh listih. Tak dan tvori praznik za vse živinorejce v dotičnem razstav- nem (licencovalnem) okolišu in vabilo na izlet vsem kupecem ali ljubiteljem lepe živine. Na razstavah se človek lahko veliko nauči — zato je tudi za vsako razstavo plemenske živine delati največje reklamo v vsej pokrajini in državi, ter tako pripomoči do čim največje udeležbe živinorejcev, kupecem in ljubiteljev napredka.

Zivinorejci, pozor pred slinovko in parkljevko!

Da se prepreči prenos kužne živinske bolezn- slinevke in parkljevke iz nemške Koroške in nemške Štajerske v Slovenijo, je izdala deželna vlada za Slo- venijo v Ljubljani naredbo:

Dognano je, da je več okrajev Koroške in Sta- jerske, ki pripadajo Nemški Avstriji, zakuženih po slinevki in parkljevki. Ta kužna bolezen se nagloma širi in je zelo nevarna živinoreji.

Zakuženi so skoro vsi okraji Koroške in Sta- jerske, ki pripadajo Nemški Avstriji, zlasti okraji: Sv. Vid Spital, Wolfsberg in Smohor na Koroškem, Judenburg, Hartberg, Nemški Lonč, Gradec in Lip- nica na Štajerskem.

Da se prepreči prenos te nevarne kužne bole- zni v Slovenijo, zlasti v naše obmejne okraje, se do- ločajo sledeče varnostne odredbe:

1. Strogo je prepovedan vsak uvoz parkljevke živine kot goveč, ovc, koz in prašičev bodisi po že- leznici ali drugače iz vseh krajev Koroške in Sta- jerske, ki pripadajo Nemški Avstriji.

2. Prepovedan je vsak promet s parkljevko ži- vino iz glasovalnega pasu B v pas A in tudi nas- protno.

3. Osebam, ki prihajajo po svojem poklicu v de- tiko s parkljevko živino, torej: mesarjem, kralcem, go- stilničarjem, živinskim trgovcem, rezarjem, konjačem itd., katerih bivališče je v enem navedenih političnih okrajev Nemške Avstrije, je strogo prepovedano, ho- diti v Slovenijo od vasi do vasi ali od dvorca do dvor- ca v kakršenkoli namen.

Za prestopke te naredbe so določene zelo ostre kazni. Naše kmetško ljudstvo naj vsak tozadevni pre- stopek v svojo lastno korist nemudoma naznani ob- lasti.

Posestniki mariborske okolice pozor! Se enkrat opozorjamo na velevažni shod, ki ga priredi prihod- njo nedeljo, 5. septembra Kmetijska podružnica v dvorani okrajnega zastopa (Koroška cesta). Začetek ob 9. uri dopoldne. Gospod inženir, ki vodi napeljavno električne sile iz Fale in vsi inštalacije v mestu, bo okoliškim posestnikom sam razložil vse, kar jim je treba vedeti, da si tudi morejo dati napeljati električ- no moč na svoja posestva. S to močjo se bo dalo raz- svetljevati vse hišne prostore, goniti vse vrste stro-jev, bkati perilo i dr. Potemtakem je uporaba falske električne sile za vsakega posestnika mariborske o- kolice največjega pomena; raditega vabilo na shod ponavljamo. Sme pa priti vsak, ki se za stvar zani- ma. Tudi ženstvo naj ne izostane.

Invalidski davek. V državnem proračunu za le- to 1920-21 najdemo dva nova davka in sicer invalid- ski davek in davek na poslovni ali kupijski promet. Dohodki invalidskega davka se bodo porabili za in- validske podpore. Ta davek se bo pobiral od svote vseh neposrednih ali direktnih davkov, kot od zem- ljiškega, hišnega, pridobinskega, dohodninskega in plačarinskega davka in se bo pobiral sledeče: Do 80 K direktnega davka bo plačati 8 K invalidskega davka, do 200 K 24 K, do 400 K 48 K, do 800 K 96 K, do 1200 K 144 K, do 2000 K 248 K, do 2800 K 348 K, do 4000 K 500 K, do 6000 K 756 K, do 8000 K 1040 K, do 12.000 K 1680 K, do 16.000 K 2400 K, do 20.000 K 3200 K, do 28.000 K 4760 K, do 40.000 K 7200 K, do 60.000 K 11.400 K do in 80.000 direktnega davka pa 20 %. Na invalidski davek ne bo prav no- benih doklad. Ta davek dobimo gotovo, ker je finan- čni minister že dobil nalogo, da izdela pravilnik za razdelitev in pobiranje invalidskega davka.

Ponarejeni bankovci. V naši državi krožijo v prometu zelo dobro ponarejeni 20 dinarski ali 80 kronski bankovci, katerih je od pristnih zelo težko razločevati. Splošna barva ponarejenih bankovcev je bolj svila in bolj oranžna, dočim je temeljna barva pristnih bankovcev bolj roza barve. Tukaj je treba največje pozornosti. Predno sprejmeš kak tak ban- kovec, dobro ga primerjaj s pristnim, ali pa vprašaj veščaka, da ne boš trpel škode. Torej naše kmetško ljudstvo, pozor!

Hmelj. Zatec, dne 25. 8. 1920. Tu se ni poja- njen semenjski položaj, ker trgovci čakajo, kaj bode čehoslovaška vlada določila glede izvoza hmelja; za sedaj se plačuje vseskozi po 3000 K č. za 50 kg (to je 10.500 K (naših) za 100 kg). Na semenju v Nürn- bergu je čvrsta kupčija po 2300—3000 mark za 50 kg (to je 9200—12.000 naših K za 100 kg).

Vinarstvo.

Jugoslavija se nima svojega strokovnega gla- sila za vinarstvo, kletarstvo in vinsko trgovino iz katerega bi črpala informacije zase in orientirala ino- zemske vinske trge. Zato je še mogoče, da pišejo no- vopечeni — jugoslovanski židi iz prejšnje Ogrske v nemške strokovne liste poročila, kjer pravijo, da se bo letošnji most dobil v Jugoslaviji po dve kroni in morda — še ceneje.

Cehoslovaška nima skoraj nobenih vinogradov, zato je navezana na uvoz. Vsled bojkota Madžarske je bil prekinjen uvoz vina iz te države, sedaj pa se je začela vinska trgovina zopet živahno razvijati, kakor kažejo prošnje vinskih trgovcev na ogrsko vlado za izvozna dovoljenja. V preteklem tednu je bi- lo strokovni komisiji za vinski eksport v Budimpešti predloženih nad 20.000 prošelj, večinoma za izvoz vina na — Cehoslovaško. Jugoslavija pa spi? Nem- ška Avstrija je baje z odlokom finančnega ministr- stva od 12. avgusta t. l. št. 40 Vlg. 112 dovolila prost izvoz prazne vinske posode za nakup vina. Jeli še vlada pri nas uvozna prepoved, mi ni znano, vse- kakor pa bi se morala odpraviti, da se olahkoči pro- met med obema državama. Nemška Avstrija je dose- daj porabila največ našega vina in ljudstvo je nava- jeno na našo kapljico.

Ogrska vlada je dovolila z odlokom št. 5710-1920 prost izvoz vinskega mosta — zavretega in ne- zavretega, od 5. septembra do 31. oktobra 1920. Kup- cem in prodajalcem ni treba čakati po več tednov in mesecev na izvozno dovoljenje, ampak zadostuje, da predložijo pobotnico čez prodano vino v znesku, ki odgovarja inozemski valuti. Za vsak liter izvoženega mosta pa se mora plačati 1 K 50 v. Iz Jugoslavije bi bil izvoz cenejši, kajti pri nas znaša izvozna carina samo 5 dinarjev za hektolter, to je 20 K ali 20 vin- za liter. Tuji naša država bi morala dovoliti prost izvoz vinskega mosta, vsaj od 20. septembra do 15. novembra t. l. Seveda bi morala v tem slučaju tudi skrbeti za potrebne vagonce.

Prireditve.

Sv. Pavel pri Preboldu. Novo ustanovljena prostovoljna požarna bramba Sv. Lovrene priredi 8. t. m. veliko vrtno veselico na vrtu g. podnačelnika Matevža Kupec. Svira polnoštevina zabukovska god- ba. Ker se čisti dobiček porabi za nabavo novega o- rodja, se prosi za obilen obisk! Sosedna društva pa pomagajo, naj se na našo prireditve ozirajo.